

treba vediti, zakaj se je to tako, uno drugače razdelilo; potreba pa je osnove, da se odbere, kar je naj bolj potrebnega.

Učitelji se radi v tem pregrešé, da so preobširni, in da se pečajo z inodeželskimi (tujimi) rečmi; ne mislim, da bi to storili iz namena, pohvaliti se s svojimi učenci pri spraševanju, marveč mislim, da nauk, ktereга prednašajo, ne poznajo dobro, in ravno zarad tega mislijo, da to, kar je med nami, ni zanimivo. Gotovo vstreza namenu, če se pri živalstvu tudi vpletajo male povestice, ktere kažejo zanimive živalske lastnosti; otroci bolj pazijo, njihovi spomin se podpira in temu se lahko pridene kakšen nauk, kateri učencu na drugo stran koristi. Tako naj bi se pri rastlinstvu, rudinstvu in prirodoslovji delalo.

V ta namen naj bi se kupil za ljudske šole atlas v podobah (Bildern-Atlas); ima pa ta 334 podob z barvami na 32 tablah, priložena je tudi razlaga vseh podob v hervaškem, slovenskem, laškem, nemškem in madjarskem jeziku. Še le potem bi koristilo živalstvo in rastlinstvo prednašati. Brez nagledovanja je pa vse mervto.

Splošni učiteljski zbor v Gradcu.

(Konec.)

Na versti so še mnoga pozdravljenja in odzdravljenja mnogih društev i. t. d. med temi tudi pl. g. Hasnerja.

Ker bode drugo leto veliki zbor nemških učiteljev na Dunaju, bode četerti splošni zbor avstrijskih učiteljev še le l. 1871.

Zbor se končá s trikratnim slavoklicem presvetlemu cesarju. S tem velikim učiteljskim taborom sklenjena je bila tudi krasna

razstava učilnih pomočkov,

ktero je napravil krajni odbor učiteljskega zbora v treh dvoranah. Videli smo pri prvem zboru avstrijskih učiteljev na Dunaju (l. 1867.) lepo enako razstavo, a tolike različnosti o posamnih rečeh in toliko sedanjemu času primernega šolskega blagá ni bilo tam, kakor letos v Gradcu. Škoda je le, da je ta razstava z zborovanjem vred jenjala, in tako človeku ni bilo

mogoče vse ob enem zmagovati. V prvi dvorani so bile razložene učilne stvari iz deželne naprave za gluhomutce; od prve naj potrebnije do naj zadnje reči, ki jo rabi ta šola, se je tu videla, in povsod so bili dodani tudi izdelki različnih podob (tabel) iz naravoslovje; na mizah je bilo razloženo vsakoverstno fizikalično orodje, zbirke iz rudinstva, izdelki učencev, modeli iz kupčijske akademije itd. Posebno so se odlikovali W. Christenovi modeli iz gipsa. Tretja dvorano je bila polna prav velikanskih reči. Vsakoverstni zemljevidi, šolske in pomočne knjige iz vseh šolskih nauk, večji in manjši obrazi zemlje, nébesa i. t. d. so bili v naj lepšem redu bogato razloženi. Videli so se tu različni poduki v pisanji in risanji in izdelki učencev po tem in unem učilu, herbariumi, učilni modeli, kokoni za uk v sviloreji, cepilni rezki za uk v sadjereji, transparenti za uk v zvezdoslovji i. t. d. Znamenita je bila tudi razstava drobnih izdelkov iz otroškega verta (Kindergarten) gospodičine Marije Juda, koja je vse te reči tudi sama razkazovala in v prav prijetnem jeziku razlagala. Vsak, kdor je to lepo razstavo ogledoval, je bil naših misel, da že sama razstava, ko bi človek nič drugega ne bil videl in slišal, bi bila vredna teh stroškov, ktere je kdo sam ali kdo drugi zanj potrosil, da je prišel v Gradec. Od tistega časa me vedno obhaja misel: ko bi bilo vendar mogoče, da bi ljudski učitelji vsako leto imeli vsak v svojem glavnem mestu tako razstavo!

Drugi dan zborovanja popoldne nas je šlo več učiteljev v bližnjo vas Krottendorf, kjer je

deželna kmetijska šola;

tam nam je ondašnji ravnatelj g. A. d. Baumgartner, prav prijazen priletan mož, vse na tanko razkazoval in razlagal, kaj je to in uno in kako se sploh dela in podučuje v tej šoli. Tu smo videli lepo vertno šolo za sadno drevje in za vinske terté, različnega kmetijskega orodja, iz med kterega nas je posebno zanimavala ruvarnica za plevel, mednica, s ktero se iz satovja med jemlje in se satovje nič ne poškodova, različne sejalnice, panji za čebele, čebeljak po naj novejšem načertu i. t. d. Videli smo lepo govejo živino različnih plemen, izverstno gnojišče z gnojniko močilnico, sirnico, v kteri se dela dober sir, s kterim nas je verli ravnatelj tudi prijazno pogostil, ter nam je pri odhodu prijazno dovolil, da se v vsakoršnih go-

spodarstvenih zadevah smemo nanj obračati, da nam rad preskerbi različnih semen, pa tudi orodja, kakoršnega bi tu pa tam pri kmetijskem poduku ali za svojo rabo potrebovali. V to šolo pridejo tudi učenci iz Slovenskega, pa je učitelj rekel, da prvo leto zaostajajo, ker jezika ne razumejo. — Kedaj bomo imeli kje za Slovence tako vredeno kmetijsko šolo?

Poslednjič naj še omonim, kako se pri naših sosedih bodisi med Slovenci ali Nemci, vedno bolj širi ljubezen do šole in učiteljev. Neki rojen Krajac, ki je sedaj veljaven tergovec v Gradcu, zvé, da smo pri tem zboru tudi učitelji iz Kranjskega; pride k nam, nam gostoljubno streže in ko se mu pri odhodu za prijaznost zahvaljujemo, pravi med drugim: „Kedar koli vidim kakega učitelja, se spominjam svojih otročičev, kteremu bodem izročil v izrejo“; — pri teh besedah se mu vlijejo debele solze po licih, in živo ganjen ne more dalje govoriti. — Drugi Graščan (Nemec), ki je dal učiteljem prosto stanovanje, je djal: „Was ist mir ein Schützenfest u. dgl.! die Lehrer, die sind mir immer am meisten willkommen“! Tako je. Učitelji, delajmo zvesto in nevtrudeno! Prišel je čas, da bode pravični svet pripoznal tisti stan, ki z mnogimi drugimi stanovi v prvi verstí dela za blagor vesoljnega človeštva!

A. Praprotnik.

Umetnost.

Prišel je vavno kar na svetlo drugi del pevske šole, ki jo je zložil verli g. A. Förster. Ta zvezek obsega mnogo prav zanimivih naukov v petji in sploh v godbi, ter razlaga v prav umevni besedi in s primernimi pojasnili različnost intervalov (tudi dvojni križec in dvojni be, pregled enharmoničnih tonov, kaže tabelo različnih intervalov, prve in obrnjene intervale), razloček med dur in mol (harmonično in melodično škalo, pregled skal), paralelni dur- in mol-toni, melodične molškale s trizvoki, vaje v duru in molu (s podloženimi primernimi besedami), vaja v enharmoničnih tonih, pregled tonovih načinov v kvintovem krogu, triglasne vaje, ktere imajo lepo zbirko iz narodnih pesem v vseh slovanskih narečjih (v českem, poljskem, hervaškem, ruskem, serbskem, slovenskem), glašbine olepšave, akcent (naglas, povdarek), pregled oktav, v kterih glasovi pojó, stari toni (preden so križec in be rabiti jeli), ki se rabijo v starodavnih koralih.